

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Η ΣΤΗΛΗ ΜΟΥ

Κάμεν.. Κάμεντοίτα. Τὰ καυμένα τὰ λουλούδια σ' ἀνθογαλί με τὸ κεφάλ' γυρμένο καὶ ξέρον περὶσσότερο ἀπὸ μᾶς ἀλλὰ σὺ τοὺς ἐκοψες τὸ κεφάλ'.. Ἐπειτα χωρὶς κεφάλι τὰ πέρνεις στὸ χορὸ καὶ φῶς καὶ φρού-φρού στὴ ζάλη τοῦ χοροῦ. Δὲ σ' ἀγαπῇ λοιπὸν Ροδόσταμ. Ὡς τὴν ἀθλίαν καὶ τὴν λένε καὶ Ἀμαλίαν τὴν ἐδιόρθωσες ὅμως τόσο καλά με τὰ ἴα, με τὰ ρόδα, ὥστε ἀπὸ τὸν τελευταῖο στίχο τῆς ἐκοψες ἕνα πόδι καὶ τὴν ἔκανες στραβοπόδα. Ἐννοοῦμε τὴν χαρὰν βέβαια φίλε Κ. Μαγκ. τοῦ νὰ ἰδῇ κανεὶς ἐγκεκριμένο ἕνα μικρὸ ἔργο του, ἕνα τραγουδάκι, ἕνα διηγηματάκι. Τὸ ἴδιο αἰσθάνθηκαμε ὅλοι μας στὰ νιάτα μας, ἀλλὰ καλὸ εἶνε νὰ μὴ μᾶς λένε τόσο εὐκολὰ τὸ μπράβο· γιατί πέρνουμε ἔπειτα τὸ στραβοπόδι καὶ τὸν κατήφορο· γι' αὐτὸ κ' ἐμεῖς με πολλὴ πολλὴ δυσκολία σοῦ ἐγκρίνουμε τοὺς «Ρεμβα-σμούς» πλὴν τοῦ τελευταίου τετραστίχου με τὴ λήθη πού περνᾷ χωρὶς νόημα γι' αὐτὸ κ' ἐμεῖς τὴ σβύνουμε. Ἀναδύμ. Μᾶς συγχωρεῖς τὴν μετάφρασι τοῦ Ντὲ Ἀμίτση δὲν τὴ λάβαμε. Ἐνα φύλλο μόνο χαρτιοῦ με τίτλο ὁ Φλωρεντίας. Ἐλέεις ἐξ ὄνυχος νὰ κρίνωμεν τὸν λέοντα. Μετάφρασε τὸ ὅλο καὶ στείλῃ μᾶς το με τόνους καὶ πνεῦμα!

Φίλτατε Α. Μπούχ. Ἐν' ὅ οἱ στίχοι σου εἶνε, μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς, τέλειοι, δὲν βγαίνει νόημα ἀπ' τὸ τραγοῦδι ἢ μᾶλλον ἀνακατεῦνται τὰ πάντα, αἰσθή-ματα, ὄρες, καὶ ἄλλα εἰς σωρὸν πού δὲν ξεχωρίζει κανεὶς κανεὶς τίποτε καὶ ἡ συγκίνησις δὲν ἔρχεται. Τὸ πᾶν δὲ καλὸς ἔξερεις στὸν ποιητὴ εἶνε νὰ προκαλέσῃ συγ-κίνησι στὸν ἄλλον πού τὸν διαβάσει. Οὐσιάζεις πολλὰ στὴ ρίμα. Μὴν τῆς ἀποδίδῃς τόση σημασία. Κύτταξετὸ νόημα καὶ τὴν ἀόριστον συγκίνησιν. Περιμένομεν ἀνυπομονῶνως νὰ μᾶς στείλῃς. Τὸ σὲ μιά γυναῖκα Πεταλούδα βρί-σκει κανεὶς ἐν τῇ γυναικί καὶ ἄγγελος—διΐβλος παρ' ὀλίγο νὰ ποῦμε—μυστήριον! Πού νὰ με πάρῃ λοιπὸν παρ' ὀλίγον νὰ... ἐγκρίνω! Εἶνε τόσο γλυκὴ γραμ-μένο πού παρ' ὀλίγο νὰ με παρασύρῃ εἰς τοὺς αἰθέρας καὶ ἐπὶ τέλους... τὸ ἐγκρίνω! Δὲν εἶνε κακὸ κύριε Ἀντύπ. τὸ τραγοῦδι σου καὶ τὸ ἐγ-κρίνομεν καὶ τὸ ἔχομεν ὑπ' ὄψει. Ἰσως καὶ νὰ δημοσι-ευθῇ μάλιστα.

Τὴν μετάφρασί σου τοῦ Βολκόνσκη ἐλάβαμε καὶ τὴν ἔχομεν ὑπ' ὄψει ἂν καὶ πολὺ βαρυστομαχίασμε με τοὺς Ρώσους. Εὐχαριστοῦμε· χρειά-ζεται ἀκέφης λιγάκι ἂν θὰ τὸ δημοσιεύσουμε.

Τὸ ποιημά σου Νασ. Μαρτ. ἔχει ἕνα κατὰ τὸ ρυθ-μικὸ σὰν τὸ ντέφι τῆς Τσιγ-γάντς. Ὁμοίως καὶ ὁ στίχος καλός. Φαίνεται κάτοχος τῆς τέχνης. Θὰ τὸ ξανακυττάξουμε καὶ θὰ ἀποφασίσουμε ἐπὶ τοῦ παρόντος βέβαια ἐγκρίνεται!

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Κους Ε. Χαράλ. — Πει-ραιᾶ — Εὐχαριστοῦμεν. Θὰ τὰς ἔχομεν ὑπ' ὄψει κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν. — Χαρ. — Πειραιᾶ — Πολλοί, ἀλλὰ ποῖοι δὲν τὸ γνωρίζομεν σήμερον. — Κους Ν. Ε. Τσιμ. — Βόλον — Τὰς εὐ-στηρίκτους, καθ' ἡμᾶς, ὑπο-νοίας σας θὰ ἀνακοινώ-σωμεν εἰς τὸν γράφοντα τὸ ἄρθρον "Αραξος, καὶ ἂν αὐτός... Σ. Οἶκον. — Πειραιᾶ — Δὲν ἐπρόκειτο ἐν πρώτοις περὶ Παληάς, ὡς πρὸς τὸν Ἀγ. Νι-κόλαον. Ἐπειτα δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν φάρον Ν° 73 (235) μήπως αἱ ἐξ αὐτο-φίας ἐντυπώσεις σας ἀνά-γονται εἰς τὸν πρὸ τῆς 16ης Φεβρ. 1925 χρόνον; — ἐξετάσατε, παρακαλοῦ-μεν. Τέλος ὡς πρὸς τὰ τόξα τῆς γεφύρας, βλ. Me-dieter. Pilot. (1918) IV, 93. Μ. Καβ. — Ἐνταῦθα — Βεβαίωθητε, Κε, ὅτι εἶνε πολὺ περισσότερον ἀφ' ὅσον φαίνεται δύσκολον.

αὐτὸ τὸ ὅποιον ζητεῖτε. Σ. Κουβ. Αἰγείραν — Ἀτυχῶς δὲν ἐπρόλαβε τὸ γράμμα σας. Κ. Πτί-νην. — Α. Βαθέος — Ἐλάβομεν τὸν τόμον τῆς Ἱστορίας τοῦ Γολδσμίθ. δῶρον πρὸς τὴν Βιβλι-οθήκην τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας καὶ σὰς εὐχαρι-στοῦμεν πάρα-πολύ. Ἐπίσης ἐλάβομεν περὶ Φι-λοκλήτου ἀθροιδίων σας, τὸ ὅποιον ἐν καιρῷ θὰ τεθῇ ὑπ' ὄψει τοῦ ἀρμοδίου διευθυν. κλάδου.

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

ΜΕ ΤΗ ΧΑΡΑΥΓΗ

Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη ἀπόλαυσις παρὰ ν' ἀνέ-βῃ κανεὶς στὴ κορυφὴ τοῦ Λυκαβηττοῦ δυὸ ὥρες πρὶν φέξῃ, καὶ ἀπὸ καὶ νὰ περιμένῃ τὸ ξύπνημα τῆς πόλεως πού ἐκτείνεται κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του, καὶ τὰ φῶτα τῆς τρεμοπαίζουν ὁλόγυρα ὡς τὰ πόδια καὶ τῶν τριῶν βουνῶν πού τὴν περικελί-ουν. Ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου χρόνια θυμοῦμαι τὸ ἴδιο θέαμα. Τότε μιά μετρία πόλις, πού χωροῦσε ἀνάμεσα ἀπ' τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸν Λυκαβηττό, με τὰ ἀρσενία καὶ θαμπὰ φῶτα τοῦ ἀεριοφωτός, φαίνεται στὰ παιδικὰ μου μάτια ἀπέραντη, ἴσως πολὺ πῖθ ἀπέραντη ἀπὸ τὴ σημερινή.

Μὰ κ' ἐκεῖνη τότε, καὶ ἡ σημερινὴ μεγαλούπο-λις, μοῦ φάνηκαν καὶ μοῦ φάνταξαν σὰν κατὰ πού ἐπαλλε, ζοῦσε, χτυποκαρδοῦσε, κ' ὠνευεύονταν, σὰν ἕνα σύνολον με μιά ζωὴ, μιά πνοή καὶ μιά ἀνάσα, πού κοιμόταν ὕστερα ἀπ' τὸν ἀγῶνα τῆς ἡμέρας κ' ἀναπαύονταν μέσα σὲ ὄνειρα λογιῆς-λο-γῆς. Χωρὶς νὰ θέλω κυττάζοντας ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη στὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος καὶ βλέ-ποντας ἐκεῖνα τὰ φωτὰκια νὰ τρεμοσβύνουν καὶ νὰ λαμπυρίζουν, νόμισα πὼς ἦταν ματάκια ξαγρυ-πινημένα, βασανισμένα, πού λέγαν τὸν πόνο τους καὶ τὸν καῦμό τους, μοῦ φάνηκε ὅτι μερικὰ κλαί

γαν· πὼς ἄλλα ἀστρόφεγγαν καὶ ἀνάλαμπαν γιὰ τελευταία φορὰ κ' ὕστερα πέφταν γιὰ πάντα στὸ αἰώνιο σκοτάδι. Ἀλλὰ πάλι φεγγοβολώντας μοιά-ζαν σὰ νὰ δείχνανε τὴν αἰώνια χαρὰ, τὴν ἀσβυ-στην ἐλπίδα καὶ τὴν καλόβουλη παρηγοριά.

Μὰ αὐτὸ δὲν εἶνε τίποτα μπροστὰ στὴν ὥρα πού ἐτοιμάζεται τὸ ξύπνημα τῆς κατάσπης αὐτῆς μα-κρυνῆς ὀπτασίας. Αὐτὰ δὲν εἶνε σπῖτια, καὶ μάρ-μαρα, κ' ἀσβέστες, καὶ χρώματα. Εἶνε κατὰ ζων-τανὸ πού κοιμᾶται καὶ σιγὰ-σιγὰ ξυπνᾷ, καὶ πέρνει ζωὴ καὶ κίνησι καὶ σχῆμα μέσα στὸ χλωμὸ κ' ἀκαθόριστο τῆς χαρᾶς ὁπάλινο πέπλο.

Ἄν με τὰ μύρια χρώματα παίζουν οἱ ζωγράφοι στὴν παλέττα τους καὶ κατὰ κατορθῶνουν νὰ ἀπο-δώσουν, μὰ αὐτὸ τὸ παιγνίδι θὰ ἦνε δύσκολο πολ-λὸ νὰ τὸ καταφέρουν. Κατὰ κινεῖται μέσα στὴ σκιά πού χάνεται· κατὰ ζωντανεύει καὶ σιγοσαλεύει γιὰ μιά στιγμὴ πού εἶνε ἀδύνατο νὰ τὴν προφτάσῃ καλὰ-καλὰ ἡ ματιὰ τοῦ ἀνθρώπου. Καμμιά φορὰ τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς καλλιτέχνας τοὺς ἀληθινούς τοὺς περνᾶμε γιὰ τρελλούς γιὰτὶ βλέπουν καὶ δρα-ματίζουνται ὅ,τι δὲν κατορθώνομε νὰ ἰδοῦμε ἐμεῖς οἱ ἄλλοι. Ἐχομε ἀδικο. Ὁ Θεὸς τοὺς ἔδωσε τὴν ἀληθινὴ καὶ ξεχωριστὴ δύναμι καὶ τὰ ταλέντο νὰ νιώθουν καὶ νὰ αἰσθάνονται τὴ γλῶσσα καὶ τὴν κίνησι τῶν ἀψύχων, νὰ βλέπουν τὴ φευγαλέα εἰ-κόνα πού μόλις τὸ χροῦμά της θαμπὸ καὶ ἀβέβαιον καὶ τὸ σχῆμα τῆς ἀόριστο, γίνονται νοητὰ ἀπ' αὐ-τοὺς μονάχα.

Σιμά μου· στὸ πλάι μου τὸν εἰχατὸν καλλιτέχνη.

— Βλέπεις, μοῦ εἶπε, τίποτα; Κύτταξε καλά.

— Βλέπω τὰ φῶτα πού σβύνουν ἕνα ἕνα καὶ τίς σκιὰς πού χάνονται, καὶ τὸ φῶς πού τολμᾷ καὶ ἀπλώνει σιγὰ-σιγὰ.

— Αὐτὸ τὸ βλέπουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, μοῦ ἀ-παντᾷ, καὶ τὸχουν γράφει καὶ τὸχουν χιλιοειπω-μένο. Ἄλλο τίποτε βλέπεις; αἰσθάνεσαι;

Ἄλλο· μόνο, δὲν ἦταν εὐκόλο νὰ νιώσω ἐκεῖνο πού νιώθε αὐτὸς κ' ὅσο με λόγια κ' ἂν θέλῃς νὰ μοῦ τὸ παραστήσῃ, εἰμὶνε ἀκα-τανόητο, ἀσύλληπτο, καὶ ξένο γιὰ μένα.

Μὰ ἐκεῖνο πού κατάλαβα κατὰ βάθος μέσα στὴν ψυχὴ καὶ τόνωσα καὶ τ' ἀκούσα ἦτο ὁ μικρὸς-μικρὸς ψιθυ-ρος στὴν ἀρχή, ἕνα τίποτα, μιά νότα σβυστή, ἕνα κατὰ σὰ μικρὸς πνιγμένος ἀνα-στεναγμός, πού ἐβγαίνει ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴν κατάλευκη ὀπτασία. Ἦταν πόνος; βα-θυστενάγμα; ἀνάσασμα; Ἦταν τὸ πρῶτο Ἀχ! ἐκα-τοντάδων χιλιάδων ἀνθρώ-πων πού ἀνοίγαν τὰ μάτια τους στὸ φῶς τῆς ἡμέρας; ἦταν ἕνα παράπονο—ἀδικο ἂς ποῦμε—γιατὶ ν' ἀνοίξουν τὰ μάτια, ἐν' ὅ τόσο καλὰ καὶ ὅσο ὁμορφα, κλεισμένα, ἔβλεπαν κάποιους κόσμους φανταχτερούς, ἴσως καλύτε-ρους, πάντα πῖθ ὑποφερ-τούς, καὶ βέβαια πῖθ συγ-καταβατικούς σ' ἕνα κοι-μάτι χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.

Ὅσο κ' ἂν δυνάμωσε ἔπειτα τὸ ψιθύρισμα αὐτό, ὅσα κ' ἂν ἐγίνε βοή, θόρυβος, φων-ὲς σπαρακτικές, γέλια καὶ γάγανα, καὶ ἔσπασμα χα-ρᾶς, καὶ βογγητὰ, καὶ μούγ-γοισμα, καὶ οἰμωγὲς ὀδύ-νης, καὶ κραυγὴ πόνου, καὶ ἀπειλή, καὶ φοβέρισμα, καὶ ὕβρις, καὶ ἔσπασμα μίσους, ὅσο κ' ἂν γιγαντώθηκε καὶ σκέπασε κάθε ἄλλο θόρυβο μὰ νομίζω πὼς τὴ δύναμι του τὴν πρώτη τὴν ἔχασε. Ἐκεῖνο τὸ πρῶτο αἰγιοφι-θύρισμα· ἐκεῖνο τὸ πῖθα-νότατο—Ἀχ—πού πρῶτα-κούγεται με τὸ σπάσιμο τῆς χαρᾶς, ἐκεῖνο ἔχει τὴ δύναμι, ὅλο τὸ πάθος. Εἶνε ὁ αἰώνιος ἀνθρώπος· εἶνε ὁ Προμηθεὺς ὁ δύσμοιρος πού ξυπνᾷ κ' ἀναθυμᾶται ἀμέσως τὸ ἀπροσμέρητο, τὸ βαρυνέμεστο καὶ τὸ ἀνεξίτητο ἀμάρτημά του.

ΡΑΦΑΗΛ ΣΑΝΤΖΙΟΥ.—Προσωπογραφία Μπαλτάζαρ Καστιλιόνε

(Μουσείον Λούβρου)

ΛΑΥΡΑΣ

ΔΥΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΕΝ' ΑΓΟΡΙ

ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΙΑΚΗ, ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

Ζεστό ζεστό άκομα απ' τὸ φρόνο μισητοῦ αἰσίου
νομί μ' ἕνα τυροκόμματο, ποῦχανε ἀπάνου του
τυποθῆ ἀνάποδα καὶ κατὶ γράμματα ἀπ' τὸ χαρτί
τοῦ μπακάλη, ἐρωγὴ ἀπεσβῆσε ὁ καπετάν Ἑὸς ὁ
Τζούρας κεῖ δὰ στὸ λιμανάκι, ποῦτανε σὲ παρὰ-
ταῖς ὅλες οἱ ψαράδικες βάρκες, ἄτικο γιὰ ν' ἀνοι-
χτοῦν στὸ πέλαγο.

Οἱ καπετάνιοι ὅλοι ἕνας κ' ἕνας! Καρδιά
«πρότης», φιλότιμο ἐν τάξει, «περὶ εὐγένεια καὶ
ἀνατροφή στὴν ἐντέλεια», οὐ... τε λόγος γιὰ
παρὰ τὸν μακροβίου στὴ θάλασσα καὶ μέσα
στὴ ταμπάκη, τοῦ καπνοῦ ἐλευθέρου, ὕστερα (1.
μετακλήδες, κουβαλητῆδες, γιγνέδες»
στὸ γράμμα, σ' ὅλα τὰ εἶδη τῆς τέχνης καὶ σ' αὐτὰ
ἀκόμα τὰ σπουδαγία, μὰ τὸν καπετάν Ἑὸς δὲν
μπόρεσε νὰ τὸν φτάσῃ κανένας οὔτε σ' αὐτὰ
οὔτε καὶ στὴ γυναικί! Τ' ὁμολογοῦσαν αὐτὸ ὅχι
μονάχα οἱ συναδέλφοι του ὅλοι, ποῦ μποροῦσα
νὰ βγάλουν καὶ τὸ κατέλλο μπροστά του, Δεύτερη
Ἀνάστασι, Χριστούγεννα, Φῶτα καὶ Ἀη Νικόλα-
γιατὶ μονάχα τότε τὸ φοροῦσαν μαζί μὲ τὰ γαι-
ματικὰ παπούτσια, ποῦ ἔμεναν ὅλον τὸν ἄλλο

μαμή, ἂν δὲν τὸ παῖνε μυρωδιά καὶ τῶσανε
πριν νὰ τὴν προφτάσῃ στίει!

Αὐτὴ τὴ φορὰ, ποῦτανε ἐτοιμόγεννη ἡ Φεργάδα
δὲν εἶχε καμμιὰ ἀμφιβολία πὼς τὸ μελλούμενο
παῖδι του θάτανε χωρὶς ἄλλο ἀγόρι. «Ὅχι πὼς τὸ
καταλάβαινε πὼς καλὰ ἢ κακὰ ἡ κυρὰ μαμή, μὰ τὸ ἐννοῦσε
καὶ ἡ ἴδια ἡ γυναικί του ἀπ' τὰ διαπορευτικὰ
συμπτώματα! Ὑστερα κ' αὐτὸς δὲν εἶτανε παῖδι,
ἐβλεπε καθαρά τὰ πράγματα ἀπὸ κοντὰ καὶ μπο-
ροῦσε καὶ τὸ κεφάλι του ἀκόμα νὰ βάλῃ κάτω,
ἂν βρισκόντανε καὶ μᾶμος γιὰ τὸν νὰ μὴν
τὸ παραδεχτῇ! Αὐτὴ τὴ φορὰ εἶτανε ἡσυχος, δόξα
σοι ὁ Θεός, κ' ὅσο κόντευαν οἱ μέρες δὲ μπο-
ροῦσε νὰ προμνησθῇ τὰ χεῖλια του ἀπ' τὴ χαρὰ
καὶ τὸν ἑαυτὸ του ἀπ' τὸ μεθύσι! Καὶ ἤθελε τὴν
μὲ ὅλη του τὴ καρδιά νὰ δουλέψῃ καλὰ, «Πανα-
γία μου», πέντε ἐξῆς μέρες γιὰ νὰ ἔκονομησῃ
καμμιὰ δεκαριά μετρίχια καὶ γιὰ τὰ ἔξοδα τοῦ
γέννας καὶ γιὰ τὰ τραπέζια, ποῦ θάκαμε στὸν
μέγαρμα Φέσα τὸ κατηλιὸ στὴν γεύ τὸ δια-
δόχο!

Εἶτανε ἐποχὴ τῆς σαρδέλλας! Μπερκέτι πολὺ

ΡΑΦΑΗΛ ΣΑΝΤΣΙΟ.—Ἡ Ἀγία Οἰκογένεια

[Μουσείον Λεύβρου]

κένες τὶς μέρες, κάθε μέρα ὁ καπετάν Ἑὸς ὅλο
καὶ φρούκωνε ἀπ' τὴ περιφάνειά του, ποῦ ἀπὸ
ὅλη τὴν εὐτυχία σ' ἦν τύχη τοῦ γιου τοῦ, ὅλο καὶ
ἐρωγὴ καὶ μέσα στὴν σακκούλα του καὶ μέσα
στὰ ζωνάρια του. Κι' ἂν καὶ ἔδωκε προκαταβο-
λικά πολλὰ μὲ τὴν παρὰ του, πλὴν αὐτὰ ποῦνε
ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν του καὶ τρεῖς φορές τὸν προ-
βιολογισμὸ του.

Ἦρθε πὰ ἡ τελευταία μέρα, ποῦ ἔβγαλε τὴν
ἀπόφασι ἡ Πικρο-Ζαφείρα ἡ μαμή πὼς ὅλας
ἔδινε νὰ γίνῃ τὸ μεγάλο γεγονός. Ἐκάμε ὅλας
πάντα τὸ σταυρὸ τοῦ ὁ καπετάν Ἑὸς καὶ πῆγε στὴ
δουλειά του γιὰ νὰρθεῖ πὰ τὸ βράδυ μὲ τὸ καλὸ
ν' ἀρχίσῃ νὰ δέχεται τὰ συχαρία καὶ νὰ βάλῃ
σ' ἐφαρμογὴ τὸ πρόγραμμά του.

Κι' αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ βάρκα ὡς τὰ μποῦνα
φορομένη. Ποῦλος, ἔκαμε τὸ πρῶμα καὶ ποῦ
παῖγε στίει του πέρας ἀπ' τὸν μπακάλη Φέσα
καὶ τὸν ἀνὰ ἕνα κερί! Ἡ παρὰ του πρὸς τὴν
γιὰ «ν' ἀνάγῃ ἕνα κερί! Ἡ παρὰ του πρὸς τὴν
καὶ τοὺς βόηκε ὅλους ἐν τάξει στὰ προκαταρκτικά
«τῆς μεγάλης παρὰκλήσης». Δὲ βάσταξε νὰ μὴ
στρωθῇ γιὰ καλὰ μὲ τὴν καλὴ καρδιά τὸν φίλον!
Καὶ νὰ! Ὁ πεθερὸς συνάντησε κουνιμένους πρὸ-
βαλε! «Τάμαθες εἶ;» Ἰάξερε τὰ παρακάτω.
«Ἀγόρι εἶ;» «Δυὸ!!! Κορίτσια!!!». Ὅλη ἡ τα-
βέρνα νάφευγε πάνω στὸ κεφάλι του δὲ δὲ τὰ το-
μαζε τόσο καὶ δὲ θάβριζε τόσο μεγάλη φωνή!
«Πόσου λογιὸν τὸ εἶπες;» Κοκκαλο ἡ πεθερὴ
ὁμῆγυρε! Λαγκάνει μὲ τὰ χεῖλια του καὶ τὸ κε-
φάλι καίει ἀποτομία νὰ
πέσῃ πάνω στὸ τραπέζι
καὶ θάφευγε χωρὶς ἄλλο
ἂν δὲν προφταναν καὶ τὰ
δυὸ του χερὰ νὰ τὸν συ-
κρατήσουν καὶ νὰ τὸ
κρύψουν ἀπ' τὴ μεγάλη
ντροπή!..

Ὁ μπαρμπα Φέσα, ποῦ
βαρεθῆκε νὰ σφρηχθῇ
στὸ τεγοῦχῃ καὶ κερὶ
τῆ στιγμῇ «ἐνεκα τὰ με-
ράκια» εἶχε ἀνοίξῃ ὁ
φουκαρὰς τὸ στόμα του
καὶ ἀνέβριζε μὲ ἡλικιω-
μένη κανόνα μὰ τὸν
μπροσκό, ἔμενε κρατάν-
τας τὸ ποτήρι σὰ μὴ
τοῦ δρόμου σὰ μαρμαρο-
μένους καὶ σκεπτότανε
χωρὶς νὰ βιάζῃ ἀνάστα!

Ὅχι βέβαια τὰ τὴν τῆς
Φεργάδας οὔτε τῆς Πι-
κρο-Ζαφείρας τῆς μα-
μῆς μὰ τὸν τραπεζί, ποῦ
χωρὶς ἄλλο θὰ γινῇ τῆς
Μαδιάμ!

Σιωπὴ ἀπόλυτη!.. Ὁ
καπετάν Ἑὸς ὕστερα ἀπὸ
βαθεῖα σκέψι σήκωσε μὴ
τὸ κεφάλι του ἀπάνου
γιὰ καλὰ, πῆρε ἕνα ἄλλο
μεγάλον φιλόσοφο, ποῦ
θὰ βγάλῃ μίαν ἀπόφασι
νὰ συνταξοδότη τὸν γιου-
νὸν καὶ νὰ κανονίσῃ τὴν
τραπέζι του καὶ τὴν
καρτὰ του, τῆς ἡλικιω-
μένης κανόνας τοῦ μπα-
ρμπα Φέσα καὶ λέει! «Νὰ
σὰς πὼ βοὲ παιδικά! Ἡ
γυναικί σὲ τὴν μαρτυρίαν
δὲ πέναντα μὴς ἀνδρῶν
Πὰ νὰ πῇ, δυὸ γυναικῶν
ἕνας ἀνδρῶν καὶ δυὸ
κορίτσια ἐν ἀγὸρί! Ἀγὸρί
λογιέται κ' αὐτὸ κ' ἀγόρι
πολὺ τυχερό! Φέρεται!

Ὁ μπαρμπα Φέσα ἐ-
μαρμαρώσε, ἀνάσανε μὴ
κ' ἐβόρησε τὴν καρδιά
μὲ τὸν γιου-νὸν καὶ τὴν
μαρτυρίαν του. «Τὸ Γιου-
νὸν καὶ τὴν μαρτυρίαν
σου μερακλή μου...»

Λαγκάδας 22 τοῦ Φε-
ράου 1927.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Ὁ Diodati, κατὰ τὸν
17ον αἰῶνα, ἠρωτήθη πὼς
τοῦ ἐράνη τοῦ κληρικοῦ
τοῦ περιφρονοῦ Dimpoulis
«Ἀπὴννησε «τὰ διαμνη-
στικὰ δὲν εἶνε ποτὲ βου-
δέν»». Ὁ Dimpoulis ἐ-
πε τοῦτο καὶ δὲν καὶ αὐ-
τὸς ἠρωτήθη τὴν ἐρώτησι
διὰ τί, ἔγινε τοῦ Diodati
ἀπὴννησε: «Βαθεῖα ἔδωκε
ποτὲ δὲν εἶνε διαμνη-
στικὰ».

Ὁ Diodati, κατὰ τὸν
17ον αἰῶνα, ἠρωτήθη πὼς
τοῦ ἐράνη τοῦ κληρικοῦ
τοῦ περιφρονοῦ Dimpoulis
«Ἀπὴννησε «τὰ διαμνη-
στικὰ δὲν εἶνε ποτὲ βου-
δέν»». Ὁ Dimpoulis ἐ-
πε τοῦτο καὶ δὲν καὶ αὐ-
τὸς ἠρωτήθη τὴν ἐρώτησι
διὰ τί, ἔγινε τοῦ Diodati
ἀπὴννησε: «Βαθεῖα ἔδωκε
ποτὲ δὲν εἶνε διαμνη-
στικὰ».

Ὁ Diodati, κατὰ τὸν
17ον αἰῶνα, ἠρωτήθη πὼς
τοῦ ἐράνη τοῦ κληρικοῦ
τοῦ περιφρονοῦ Dimpoulis
«Ἀπὴννησε «τὰ διαμνη-
στικὰ δὲν εἶνε ποτὲ βου-
δέν»». Ὁ Dimpoulis ἐ-
πε τοῦτο καὶ δὲν καὶ αὐ-
τὸς ἠρωτήθη τὴν ἐρώτησι
διὰ τί, ἔγινε τοῦ Diodati
ἀπὴννησε: «Βαθεῖα ἔδωκε
ποτὲ δὲν εἶνε διαμνη-
στικὰ».

ΑΠΟ ΟΤΙ ΔΙΑΒΑΖΩ

Μὲ δὴ εἶπαμε ὡς τώρα εἶχαμε φτάσει στὸ
συμπέρασμα, οἱ οἱ ψυχολογισμοὶ τῶν ἡνίων, τὸν
κανονικὸν ἀνθρώπον εἶναι ἰσορροπία καὶ ἀντι-
στοιχίες μὲ τὴν ψυχολογικὴν συστάσει, ποῦ προ-
σευχόμενος τὸ δόξαφος τὸ κατέλληλο, ποῦ θ' ἀνα-
πνεύσῃ οἱ ψυχολογισμοὶ τῆς Μυθομανίας, τοῦ Κυ-
κλωπικοῦ, τῆς Ψυχασθενίας, τῆς Διαστροφῆς,
τῆς Παράνοιας κ.τ.λ. Τὸ συμπέρασμα, ὅμως, τοῦτο
δὲν πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ, πὼς δικαιώνει τὸ φερό-
μενον, τὸ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι τρελοὶ ποῖος
ἴσῃ, ποῖος πολὺ. Οὔτε οἱ οἱ προνοητοὶ βαλθῇ
καὶ ν' ἀπομνημονεύσῃ μὲ τὸ παθολογικὸ τὸ κανο-
νικὸ καὶ φυσικὸ. Κἀθε ἄλλο. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲ
γεννιούνται μὲ ἀδενική ψυχολογία. Μὰ ὁ καθέ-
νας μᾶς ἐκτὸς ἀπὸ τὴς τρεῖς δεξιότητες, ποῦ ἀπο-
τελοῦν τὴν νόησι—μνήμη, φαντασία, κρίσι—ἐ-
ρεται στὸν κόμο προικισμένος μὲ φυσικὰς δια-
θέσεις συστατικές, ποῦ διακοῦν δὴ καὶ αὐτὸς.
Αἱ διαθέσεις αὗτες ἀποτελοῦν τὴν ἰδιοσυγκρασίαν
τοῦ, τὴν ἐμφυτὴν προσωπικότητά του.

Διὰ ὅλους ὁ κόσμος δὲν εἶναι μελαγχολικός
οὔτε ηυατικός, μὰ ὅλοι μᾶς ἔχουμε μέσα μας, ἄλλος
πὼς πολὺ κ' ἄλλος πὼς λίγο, τὴν τάσι πρὸς τὴν
κούρασι, ἡ πρὸς τὸ ἀκούραστο, τὴν τάσι πρὸς τὴν
θλίψι, ἡ πρὸς τὴν χαρούμενη δραστηριότητα, τὴν
τάσι πρὸς τὸ ἀποκαρμωμ, ἡ πρὸς τὸν πληθωρισμὸν
τῆς ζωῆς. Ἐπιτρέπεται λοιπὸν καὶ νὰ παραδε-
χθῇ πὼς ὑπάρχει στὸν κάθε ἄνθρωπο μὲ τάσι
«Ενεργητικότης».

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲ βρίσκονται σὲ κατάστασι
ἀσυνέπειας ἀδυναμίας. Μὰ ὁ καθένας ἀντιδρᾷ στὸν
ἐξωτερικὸν κόσμον εἴτε σὺν ἐμπειρονομιστικῇ, εἴτε σὺν
εἰσαποθητικῇ, εἴτε σὺν ἀδιάφορῳ, εἴτε σὺν ἀναί-
σθητῳ. Ὡστε ὑπάρχει σὲ ὅλους μᾶς μὲ τάσι
ἀντιδράσεως—Συγκινητικότης.

Οὔτε προσοιοῦνται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οὔτε
εἶναι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὑστερικοί. Μὲ ὑπάρχουν
οἱ περιποθητικοὶ ἄνθρωποι εἴτε ἀπὸ νομιμοφορο-
σύνη, εἴτε γιὰ τὴν ἐξουθενισμένην, εἴτε γιὰ τὴν
κόλαξιν ἡ ὑποκρισίαν. Χωρὶς νὰ λογαριάζουμε τὴν
μυθομανία ὁ Delmas τὴν ὀνόμασε—Κοινωνικότη-
τες (sociabilité). Μπορεῖ νὰ λεχθῇ καὶ Φιλα-
λήθεια.

Ὅλος ὁ κόσμος δὲν πάσχει ἀπὸ διαστροφή. Μὰ
οἱ ἄνθρωποι κατατάσσονται βεβαίως στὸν
βαθμὸν μᾶς κατηγορίας—Καλωσύνη, ποῦ ἀρχίζει
ἀπὸ τὸν ἀνεξέλεγκτον, τὸ μακροθύμη, τὸν πρῶτον
τὸν καλοπροαίρετον καὶ τελειώνει στὸν ἀδιάφορον,
τὸν κακὸν, τὸν μοχθηρὸν, ἀνάλογα μὲ τὸ βαθμὸν τοῦ
ἡθικοῦ συνασθηματικῶς ποῦ φέρει μέσα του ὁ
καθένας. Γιὰ τὸν τὴν ψυχολογικὴν αὐτὴν τάσι
μπορεῖ νὰ τὴν ποῖμε καὶ—ἠθικότης.

Ἐπὶ τῆς οἱ καθὲς ἄνθρωπος δὲν εἶναι διωκό-
μενος ἡ ἐκδικητικὸς. Μὰ ὅλοι μᾶς γνωρίζουμε
ἀλλοῦς, πλεονέχτες, ἀχόρητους στὸ κέρδος καὶ
ἀντιθετὰ τοὺς ταπεινούς, τοὺς μετρίους, τοὺς
ἀφιλοκέρδεις. Ἡ φυσικὴ, λοιπὸν, δεξιότης νὰ
ὑπερβῇ καὶ αὐτὸ, ποῦ τοῦ ἀντίκει, καὶ
ν' ἀπατῇ ἐκεῖνον ποῦ τὸν ὀφείλεται, δικαιολογεῖ
τὴν ψυχολογία—Ἀπληστία. Οἱ εὐνέεις τοῦτον
τοῦ κοσμοῦ μπορεῖ νὰ τὴν κατέχουν σὲ μὲ ῥι-
θμὸ. Μὲ περισσότερη ἐντασι μᾶλλον συνήθως
οἱ στερεομενοὶ τὸν ἀγαθόν.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο μᾶς δίδεται μὲ νέα ψυχο-
λογικὰ κατὰ τῆς, θεμελιωμένη στὴν ψυχικὴ παθο-
λογία καὶ σὲ ἐπιστημονικὰς γνώσεις ἐπὶ τῶν
φυσικῶν νόμων.

Μὰ ἔρχεται τὸ ἐρώτημα. Εἶναι τάχα αὗτες οἱ
δυνάμεις τῆς ψυχῆς; Ἡ καλὴτερα. —Εἶναι τὸ
συστήμα αὐτὸ κατὰ περισσότερο ἀπὸ μὴ ἐξυπνὴ
θεωρητικὴ κατὰ τῆς; Κι' ἀκόμα. —Ἡ μέθοδος
αὐτὴ μᾶς δίνει, ὅπως ὀφείλει νὰ τὸ κατορθώῃ,
τὸ κλειδί ὅλων τῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώπου, ὅλων
τῶν χαρακτήρων καὶ τῆς διαγωγῆς τῶν ἀνθρώ-
πων ὅλων;

Ἐρχομαστε στὸ κόσμον μὲ νοῦ καὶ ψυχὴ: δηλαδὴ
μὲ δόση μνήμης, φαντασίας καὶ κρίσεως—δὴ
ἀφορὰ τὸ νοῦ καὶ μὲ τὴς πέντε διαθέσεις τοῦ
συνασθηματικοῦ, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιστήμη τῶν
ψυχικῶν νόμων μᾶς ἔδωσε τὴν φύσιν καὶ τὸν ἀμο-
θύ. Πρὶν νὰ δοῦμε ἂν αἱ διαθέσεις αὗτες ἀξι-
ζοῦν πραγματικὰ νὰ δομηθοῦν δυνάμεις τῆς ψυχῆς
κ' ἂν ἐκκληρῇ ἡ ψυχικὴ ζωὴ μὲ τὴς ἀμέτρητες
ἀσυνέπειας τῆς καὶ τὸ πολὺλογο τοῦ πληθύν-
τον κλίσεων τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται μέσα σὲ
ὅχι αὐτὴς κατηγορίας.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μποροῦν, ποῖος λιγότερον καὶ
ποῖος περισσότερο, νὰ διαμυλᾶσιν στὴν Μνήμη,
ἐν τὴν συνειδήσιν καὶ στὴν Φαντασίαν καὶ νὰ συγκρί-
νουν, ἡ νὰ διακρίνουν, ἡ νὰ κάνουν ἀφαίρεσι μὲ
τὴν κρίσι. Τὸ ἴδιο ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποῖον
ἀπὸ τὸν κόπον τῆς μνήμης τοὺς ὁ καθένας ἕνα
ποῖον Ἐνεργητικότητος, Συγκινητικότητος, Καλω-
σύνης, Φιλαλήθειας, Ἀπληστίας.

Αὗτες τὶς συστατικὰς τάσεις, ποῦ ἀπαρτίζουν τὴν

ἐμφυτὴν προσωπικότητα ἕνα μικρὸ παιδί ἀπὸ τὴς
πρῶτες τοὺς στάσεις, ἀπὸ τὴς πρῶτες τοὺς πράξεις,
ἀπὸ τὰ πρῶτα τοὺς λόγια, μᾶς ἀποδείχνει πὼς τὴς
ἔχει εἴτε σ' ἕνα βαθμὸν μέτρου, εἴτε σὲ βαθμὸν
πλεονασμοῦ, εἴτε σὲ βαθμὸν ἀνεπάρκειας. Μέσα
σ' αὗτες βρίσκεται τὸ οὐσιώδες τῆς προσωπικότη-
τος τοῦ ἀνθρώπου, τὸ θεμελιώδες ἐγὼ. Εἴμα-
στε αὐτὰ καὶ δὲν εἴμαστε ἄλλο πράγμα.

Χωρὶς καμμιὰ ἀμφιβολία τὸ περιβάλλον στὸ
ὅποιον ἡ μοῖρα μᾶς μᾶς ὀρίζει, οἱ γονεῖς, οἱ
φίλοι, οἱ δάσκαλοι μᾶς, οἱ συμβούλους ποῦ ἀκού-
σαμε, ἡ ἡθικὴ ποῦ διδάχθηκαμε, τὰ ἔργα ποῦ δια-
βάσαμε, τὰ ἐμπόδια ποῦ μᾶς, σταματοῦν, οἱ ἀγῶ-
νες μᾶς, δλ' αὐτὰ μᾶς πλάθουν, μᾶς ἐπανορθώνουν,
μᾶς λεπτύνουν, δὲ μεταβάλλουν ὅμως τὰ καταβαθ-
τὸ ἐαυτοῦ μᾶς. Ἡ πὼς λεπτὴ ἀνατροφή, ὅπως κ' ἡ
πὼς σκληρὴ πείρα τῆς ζωῆς φέρουν μεταβολὰς
μόνο ἀπάνου ἀπάνου, σὲ φλούδα. Τὴν βάφουν, τὴν
λουστράρουν, τῆς δίνουν λαμπερότητα, μὰ δὲν κάνουν
τὴν καρδιά κυτταρίαν. Δὲν ἀλλάζουν τὸ φυσικὸ
τὸν ἀνθρώπον.

Ὁ ἀνθρώπος μολαταῦτα καλυτερεῖται. Μὲ τὴν

ΡΑΦΑΗΛ ΣΑΝΤΣΙΟ Ἀυτοπροσωπογραφία
[Πινυκτέση τῶν Σφίττας, Φλωρεντίας]

θέλῃσι νὰ γίνουν ὀλιγώτερον ἀπότομες, ἡ ὀλιγώτερον
ματαιώροντες, ἡ ὀλιγώτερον ἀράδηνες, ἡ ὀλιγώτερον
ἐγωιστικὰς, καλογεννημένους ψυχῆς βλέπουμε κατὴν
μέρα, πὼς ἐργάζονται γιὰ τὴν τελειοποίησιν τοῦ
καὶ οἱ κάνουν κατακτήσεις ἐπὶ τοῦ ἐαυτοῦ τοῦ.

Τοῦτο εἶναι κατορθώσι, ὅταν καταλήγῃ σὲ ἀξιοῦσι
πράξι. Ἡ θέλησι εἶναι αὐτὴ ἡ ἐσωτερικὴ πᾶλι,
ποῦ μᾶς δίνει τὴν αἰσθησὶ τῆς προσπάθειας, δη-
λαδὴ εἶναι τὸ ζῶρον συνασθηματικὸ μᾶς τῆς ἐλπί-
δος ἐκλογῆς.

Ἐπὶ θέλῃσι π.χ. αὐτοῦ, ποῦ πῆρε ἀπὸ τὴν
κρίσιν μίαν ἐλαφρὴν ὑπερενεργητικότητα, μὰ ποῦ
τὴν συγκρατεῖ μὲ μίαν ἐπικρατὴ ἡθικότητα καὶ μὲ
μὴ πολὺ γερὰ κρίσι. Μὰ βλέπουμε καὶ ἀρκεῖς
ἀξέπεινες, ποῦ τὴς παρήγαγε ζῶρον φιλανθίας, ἡ
πολυμνηστικὴ ἀπληστία ποῦ τὴς σκεπάζει μολὶς
ἐλαφρὸ ἕνα πέπλο.

Τέτοια εἶναι ἡ νύκτα κατὰ τῶν Ψυχικῶν Δυ-
νάμεων μὲ τὴν ὁποία πλουτίζονται τὴν τέλει
ταῖα ἡ Ἐπιστήμη, καὶ τὴν ὁποία δὲν ἔχω ἂν τὰ
καταφέρῃ νὰ τὴν ἀποδοῦμαι, μὲ δὴ πρὶν σαφῆ-
ναι μεταφράζοντας κομμάτια ἀπὸ μὴ συντομῇ
ἀνάπτυξιν τῆς γραμμῆς ἀπὸ τὸν Ἀκαδημαϊκὸν
Fleury.

Ἐνὰ πρῶτον ἐλεγχὸς τῆς ἀξίας τῆς κατὰ τῶν
μπορεῖ νὰ τὴν κινή κ' ὁ καθένας μᾶς, ἐφαρμό-
ζοντας τὴν ἐπὶ τοῦ ἐαυτοῦ τοῦ κ' ἡ ἀπάνου στοὺς
νόμους τοῦ γνωστού.

Τὴν ψυχολογικὴν αὐτὴν μέθοδον, ἂν μπορῶ, θὰ
τὴν ἐφαρμόσω γιὰ μίαν ἀνάπτυξιν σὺν γυναικῶν
καὶ ἀνδρῶν. Ὅπως π.χ. τὸν φθισατοῦρα (ἰσο-
βία) κ.τ.λ. Ἡ μελετοῦκα αὐτὴ θὰ γινῇ βέβαια
μ' ὅλη τὴν ἐλευθερίαν κ' ὅλη τὴν ἐνθουσίαν ποῦ
ἔχει ὁ μὴ εἰδικὸς, γιὰ δὲν ἀποστενοχωρηθεῖται
οὔτε γιὰ τὴν βιαστικὴν ἀπαρτοῦ τὸν ὅτι τοῦ φάνηκε
σωστὸ καὶ τὸν ἄρεστο, οὔτε γιὰ τὴς πᾶντες παρὰ-
νοήσεις τῶν δεδωμένων, οὔτε γιὰ τὴν ἀσφάλειαν
τῶν συμπερασμάτων του.

Τὸ διάβα σου, διάβα γοργό, μὲς τὴν ψυχὴ μου στέκει
Σὺν ἔλλο ἀγγελοφίλῃ καὶ σὰ γλυκὸ φάρμακον.
Κι' εἴταν κατὶ σὰ χαίδεμα καὶ σὰν ἀστροπέλεκτι.
Τὸ αἰθέριον σου ἀναπνεύμα στὸ ἐρμητικὸν δρομάκι.

Δὲν εἶμαι κ' ἐν ἐμνέψεσι, καθὼς σιγομιλοῦσα
Ὡς ἀσθαντικὰ, τὸν ψυχικὸν μαρτυρικὸν μου ἀγῶνα.
Μὰ ἐγὼ τὸν Πόνον, ἔκστατικὰ, καρτερικὰ ἐτρυνόω.
Μικρὸς στὸν ματῶν σου τὸ ἴλαρό τὸ φῶς—ὡς Ἀγνὴ Μαν-
τῶνα!

Τοῦ χινοπόρου τὸ θλιπτὸ χαμόγελο ἐσκορποῦσε
Μιὰ ἀνατριχίλα ὀλόγυρα—μηνῶντας κάποιον μπόρα.
Μὲ τ' ἀοργυρὰ κουβεντοῦλαί σου, ἔχ πὼς γλυκομιμοῦσε
Μελισσοῦλιν στίχας Ἄνο ἔξῃ τῆς μαγεμένης χώρα!

Μὲ ἐνὸς τῆς Νύκτος σου ὁ ἀνδρὸς, μὲ τὸ ζουμποῦλι ἀνέμα,
Μεσ' τὸν περβόλι τῆς Χαρᾶς ἀνθοβολοῦσε ἄνθος.
Κάποιον ψυχῇ, φτωχὴ ψυχῇ, μεσ' τὸν βουρὸ τῆς κλάμης,
Φάσμα τοῦ Πόνου, ἐξέρπονταν σ' ἀστροδελὸ λειβάδι.

ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ

ΠΙΚΡΗ ΑΓΑΠΗ

Ἡ ἀγάπη μου μ' ἔταν λυγρὸν ἀσπάστων ὁμοιάζει
μ' ἕνα μαστίγιον ὁ πόνος μου πᾶντα μὲ τυραννᾷ
καὶ στὴν ψυχὴ μου τίποτες δὲν ἔχω νὰ ταπεινῇ
μὲ τὴ ζωὴ ποῦ ἀδιάφορη τριγύρω μου περναῖ.

Ὅσο ἡ ἀγάπη πάντοτε βαθεῖα μου κ' ἂν φιληθῇ
εἶναι ἡ ψυχὴ μου σ' ὀνειρεμένη γυρτή, πικρὰ κ' ἀχνά
μέσα τους πᾶντα ὁ πειρασμός γελῶντας τὴν πειράζει
κ' ἔτσι μὲ πνίγει ἀληνυχτίς μ' ἕνα κακὸ βραχνά.

ΙΑΚ. ΡΟΥΜΠΙΝΗΣ

ΡΕΜΒΑΣΜΟΙ

Στὶς μακρινὰς ἀκρογιαλίες πὼς θάβηλα νὰ γύρω
μὲ μόνη μου χαρὰ,
ν' ἀκούω τὸ γλυκοφλοῖσθισμα τῆς θάλασσας τριγύρω
στὸν βράχυν τὰ πλευρά.

Σὲ μέγο ὀνειροφάνταστο τῆς φύσεως εἰδύλλιο
—πλεγμένο σιγαλά,
ἀνάμεσα 'πὸ δυὸ οὐρανούς

ΕΒΡΑΙΚΗ ΓΡΑΦΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΣΙΑΛΟΜ ΛΕΙΧΕΜ	ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΤΩΝ ΚΑΘΙΕΛΗΤΩΝ	ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ ΥΠΟ ΓΙΟΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ
---	----------------------------------	---

Ἡ Πολιτεία τῶν Καθιελήτων ἀκούη δὲν ἐξέ-
πλησται καὶ ὁ Καθιελήτης βρισκόμενος σφισταγαλμα-
σμένοι ἀπὸ τὸν ἄγγελον τοῦ Ἰσραὴλ, τὸν καλὸ καὶ
γενναῖον ἄγγελο, πὺλ τὸν ἐπισκέπτεται κάθε
νύκτα κοιβαμένων πάνω στίς φτερούγες του ἐν
σωρὸς εὐχάριστα καὶ γλυκὰ ὄνειρα: θύει μὲ γούρουνος
καὶ με καρβέλια, πὺλ λογώνεται βλέποντάς τα... μν-
ρουδιές ἀπὸ ροδοκοκκινωμένα πρῶτα παραγεμισμένα
με κρεμμυδάκια καὶ με χίλια δυὸ μπαχαρικά... πα-
πούτσια δλοκαίνουρα μὲς βγαλμένα ἀπὸ τὸ χέρι
τοῦ τοαγκῆ... πανταλόνια δίχως κανένα μπάλομα
... ἄγορές γεμάτες δούρυ καὶ κίνοι... ἀγοραπο-
λῆσις... εὐτυχία, εὐτυχία... εὐθυμία... Τέτοια
εἶναι τὰ εὐχάριστα ὄνειρα πὺλ ὁ καλὸς ἄγγελος, ὁ
ἄγγελος τοῦ Ἰσραὴλ, κοιμᾷται στυλὸς Καθιελήτης
διὰ κοιμώνται τὸν γαλῆνον ἐπὶ τοῦ δικαίου. Κόμμα
μονάχα πὺλ κάθε πρῶτὸ ἀπαλοοκιάζει ἡ ἀγροῦλα καὶ
ἀνατέλλει ὁ ἥλιος γιὰ τὴν ἐμπόρη τὴν Καθιελήτικα
καὶ τὸς κατοικοὺς τὴν ἀναγκάζοντάς τους νάντερο-
θοῦν σὰ λέοντες καὶ νάφθουν τὸ κρεβατάκι τους,
νὰ προσεγγίσουν γρήγορα, καὶ νὰ βγῶναι στήν ἀγορά,
στὸ πεδίο τῆς μάχης, γιὰ νὰ ζοικονομήσουν τὴ
μικροκία τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν τους.

—Ντοκ! Ντοκ! Ντοκ! Ἀκούσθηκε νὰ χτυπᾷνε
στήν πόρτα, καὶ ὁ Σαμουὴλ Σμελκίς ἐπληρῶσε, πετά-
χτηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, πῆγε ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα
εἰς νὰ μπεινὶ σὺν τοῦ ἑνὸς ἀνεπάντεχος
ἐπισκέπτης: ὁ κλητὴρ τοῦ εἰσαγγέλλει.

—Καλὸς ὥριμος, ἀφηνικό! Ποῖος ὁ λόγος τῆς
ἐπισκέψεώς σου;

Ἡ ἀποδοκίμησιν αὐτῆς ἐπὶ σκεπῇ τοῦ κλητῆρα, τόσο
μικροκία, ἀνιστοχῶν τὸ Σμελκίς καὶ τὴ Χανά, τὴ
γυναῖκα του. Ὁ κλητὴρ αὐτὸς δὲν εἶναι βέβαια
κανένα σιροβελῆλο καὶ οὐκ εἶχε καμμὶ διαφορά μὲ
τοὺς ἀνθρώπους. Μονάχα τὸ πρόσωπό του εἶναι σὰν
τοῦ σκυλίου. Κι διὰ μιλῶντος, τὰ λόγια ἐβγαίνουν ἀπὸ
τὸ ρουθόνι, καὶ ἐνθ' αὐτῶν ἐβγαίνει βιαστικά, νόμιζες
πὺλ δὲ μιλεῖ ἄνθρωπος παρὰ κάποιο σκυλὶ γαυγίζει.

—Ἀβ! ἄβ! ἄβ! Ἐσὶς ἐξέρει πὺλ ἐγὼ δὲν εἶμαι
ἄλλο τι παρὰ κλητῆρας τοῦ εἰσαγγέλλει. Ἀὐτὴ
εἶναι ἡ δουλειά μου! μὺλ λένε πῆγαινε καὶ γὰρ πη-
γαίνω. Ἀβ! ἄβ! ἄβ!... Τὸ λοιπὸν, ὁ Ραβ Ναθάν
Κόραχ οὐκ παρακαλεῖ νὰ τὸ παραχωρήσῃς τὴν κα-
τοικία σου; Ἀβ! ἄβ! ἄβ!... Νά, τὸ καταστήριο,
γὰρ, καὶ ἡ ἀποδείξις τῆς πωλήσεως, νὰ καὶ τ' ἄλλα
ἐγγράφα ὀμνῶνται μὲ τὸ 3750 ἄδρη τοῦ περὶ ὁπο-
θησκόμενον Νόμου καὶ κ.λ. τὰ πάντα κατὰ τὸ νόμο
ἄβ! ἄβ! ἄβ!

Ἐτοί γαυγίσαν ὁ κλητῆρας τοῦ εἰσαγγέλλει καὶ
ἐργασίας διὰ νὰ μὴν οὔτε μὴν στυμῶνται γιὰ ν' ἀκούσῃ
τὴς ἐπιλογίης μὲ τὴς ὁποῖες περιέχονται ἡ Χανά, ἡ γυ-
ναῖκα τοῦ Σμελκίς, αὐτὸν τὸν γάμῳ, τὸ παλιν-
θροῦν, τὸν ἀποφορῶν, τὴν ἀρδέλα, αὐτὸν τὸ Ραβ
Ναθάν Κόραχ, καὶ γιὰ νὰ ἴδῃ τὰ δάκρυα πὺλ ἔχουν
κεντρά κλεισμένα τὴν μοῖρα τῆς καὶ τὴν πικρὴ ζοῇ
της... Ἀβ! οὐκ αὐτὴν καὶ τρῶσαι! Ὡ καὶ νὰ μπο-
ροῦσαν νὰ σηκοῦνται ἀπ' τὸν τάφο τους ὁ μπαμπὰς
καὶ ἡ μαμμά!...

Ἀπ' τὴς φωνῆς καὶ τὰ κλάμματα ἐντήσαν τὰ παι-
διὰ μικρὰ καὶ μεγάλὰ. Ὅταν ἔβλεπαν πὺλ πρὸκειται
νὰ τοὺς πειάξουν ἐξω ἀπὸ τὸ σπίτι τους μὲ τὰ
στέφματα καὶ τὴς κούρτες, μὲ μὲ δὲ τοὺς τὰ
ἐπιπλά—οἱ μεγάλοι γνοὶ ἔμειναν ἀσπῆλαι, τὸ πρό-
σωπὸ τους ἔγινε σαρφῆν καὶ κοιτούσαν με γοῦρῶ
καὶ ἀπληροῦντο βλέμμα τοὺς δούλους γονιούς. Τὰ
μικρὰ μορδονοῦντα σκεκονόνησαν μισογῆμα καὶ τουρ-
τοῦσαν σὰν ἀλαστροῦντα μισογῆμα. Τὰ ματάκια
τους τὰ μεγάλα καὶ τὰ ἔξυπνα σὰ νὰ φοιτοῦσαν φο-
βερμῆναι.

—Μήπως νομίζετε πὺλ ἐπειδὴ εἶμαστε γυνὰ καὶ
ἐνπόλιτα δὲν καταλαβαίνουμε τὴν σφοδρὰ πὺλ μὲς
βόηκε;...

Μονάχα τὸ μικρότερο καὶ τὸ πύλ ἀγαπημένον κο-
ρινθῆν, ἡ μικρὴ Ρεῖζλη, πὺλ ταῖρι τῆς δὲν ἔχει,
στήν χάρι, πὺλ τὸ ποκάμισο τῆς σέρνεται ἀπὸ πίσω
της, πὺλ τὰ πόδια τῆς εἶναι μικροῦλκα καὶ παγούλα,
τρεχὶ πρὸς τὸν πατέρα τῆς σὰν τὸν, σκαρφαλῶναι
στὰ γόνατά του μὲ τὸ μικροῦλκο σωματάκι τῆς καὶ
τοῦ λέγει μὲ μὴ λίγο περιεργὴ γλώσσα πὺλ τῆς ἔχου-
νε μὲν ὁ ἀγγέλος τ' ὄρανο;

—Μηδὺν... μὲνα... κα.γα. ἴδου... κώ...
Αὐτὸ πάει νὰ πῇ:

«Λόος μου ἐμένα μὴ δέκαρά ν' ἀγοράσω γλυκὸ...»
Αὐτὸ τὸ μορδονοῦν εἶναι ἀπόλαυστ! αὐτὴ ἡ μι-
κροκία εἶναι ψυχρὴ ἀγαλλίασις!... Κι ὁ Σαμουὴλ
Σμελκίς πασπατῆσαι ὅς καὶ ἐκεῖ στίς τοῖτες τὸν φο-
ρεμάτιον του μὴ δὲ βροῖται τὴν δέκαρά πὺλ χρει-
ζεται. Κ' ἐπειδὴ δὲν ἡμπορεῖ νὰ βλεῖται τὸν πόνο
τῆς μικροκίας, πὺλ γιὰ δαντὸν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν
πόνο ὅλης τῆς φαμῆλιας, τὸ πρόσωπό του σκεκονοῖ-
ναι ἀπὸ τὴν στενοχώρια καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπλῶνται
τὸ δέχῃ τους πᾶν σὺν μὲτωπό του, ἐνθ' ἔνας βαθὺς
στεναγμὸς ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στήθος του.

—Ἀμποτεὶς ὅς οἱ δικὴ μάς συμφορὰς νὰ χυ-
μῆζουμε σὺν κεφάλι τῶν ὀχτῶν μας!— τοῦ λέγει ἡ

Χανά ἡ γυναῖκα του καὶ προσθέτει γιὰ νὰ τὸν πα-
ρηγορήσῃ:

—Ἐ, τί νὰ κάμῃς; Ἐκεῖ ὁ Θεός... εἶναι καὶ ἄλλα
χειρότερα...

Καὶ τὸν στέλνει σὺν σπῆτι τοῦ πεντάπλουτον Κα-
θιελήτη, τοῦ Ραβ Ναθάν Κόραχ μὲ τὴν ἐλπίδα μὴ-
πως τὸν ἐπληροσφῇ καὶ δείξῃ ὁ Θεὸς τὴ σωτη-
ρία του.

—Κάλλιο θάταν νὰ πῆγαινα νὰ συναντήσω τὸ χά-
ρο μου!...

Ἐτοί ἀπαντῇ σὺν ἑαυτοῦ του, σγαληνὰ ὁ Σαμουὴλ
Σμελκίς καὶ πηγαίνει, γιὰ νὰ κάμῃ τὸ θέλημα τῆς
γυναῖκός του, νὰ συναπαντήσῃ τὸν πεντάπλουτον Κα-
θιελήτη, τὸ Ραβ Ναθάν Κόραχ.

Στοχάζομαι πὺλ θὰ γνωρίζεις σίγουρα τὸν πεντά-
πλουτον Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ τὸ παιδί του τὸ προ-
κοιμένο, τὸ Γεώσφης. Γιατὶ ποῖος μπορεῖ ν' ἀνο-
ρήσῃ τὸν Καθιελήτη ἄρχοντά μας ποῖος φημιό-
μος σὺν περὰ τῆς γῆς; Ὅλα δὲ ἔξωθεν (ἀπὸ καὶ
ὁ ἴδιος τὸ καυχῆται) πὺλ ἐπὶ τράντα δάκαυρα χρο-
νιά δὲ βῆκε ἐξω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σπιτοῦ του.
Ὅποιος ἔχει ἀνάγκη ὅς κομίσω σπῆτι του. Καὶ
σχεδὸν ὅλοι ἔχουν ἀνάγκη γιὰ τὸν Ραβ Ναθάν Κόραχ. Ὁ
κάθε ἄνθρωπος τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ κάθε Καθιελήτης
πὺλ ἀναγκάζεται νὰ δώσῃ κάτι γιὰ ἐπίτηρο, χρεῶ-
σιν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν αὐτῇ του. Σὺν παλὸν καιρῷ, διὰ ὁ Ραβ Να-
θάν Κόραχ βρισκόταν πάνω σὺν νεῖτα του, τοῦ
κοιβαλόσαν οἱ Καθιελήτες διὰ πρᾶμ. ἦταν χρή-
σιμο: κᾶνα ὄρυχο, κᾶνα λευγάρι, καμμὶ τοαγκῆ,
τίποτε καραφάκι, μπουνκαλάκια, καμμὶ σακουλίστα
γιὰ τοὺς φυλαχτῆρες καὶ χίλια δυὸ ἄλλα παρματά-
κια πὺλ δὲν τὰ μαντεύετε. Τώρα, πὺλ νῆρσαν ὁ
Ραβ Ναθάν Κόραχ καὶ ὠμίσανε τὰ μυαλά του, δὲ
θελεῖ πᾶ μικροκίπια, δὲν τὰ ὀργάνει τέτοια κορο-
φῆσια. Τώρα ἔχει βάλει τὸ μᾶτι σὺν πρᾶμια πὺλ
κρῆβοντες μεγάλα ὀφελήματα, σὺν σπῆτι καὶ σὺν τοι-
φῆλια «Ὅλοι δὲ τώρα ἔξωθεν πὺλ ὁ Ραβ Ναθάν Κό-
ραχ ἀσχολεῖται μονάχα μὲ κτήματα.

Μερικοὶ μάλιστα λένε πὺλ δάκαυρη ἡ Καθιελή-
τικα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκοὴν σπῆτι ἄλλη, βρισκόμενα
σὺν α

ΡΑΦΑΗΛ ΣΑΝΤΖΙΟ

Υπάρχουν μερικά ονόματα εις την τέχνην έντελώς έξαιρετικά τὰ όποια χαρακτηρίζουν μίαν όλόκληρον εποχήν, μίαν όλόκληρον έκπροσώπησην τής τέχνης. Ένα από τὰ ονόματα αυτά, μαζί με τόν Μιχαήλ "Άγγελον, και τόν Λεονάρδον Ντά Βίντσι είναι του Ραφαήλ. Δεν άκοιει κανείς την "Ιταλικήν αναγέννησιν χωρίς να ένθυμηθί τὰ τρία αυτά ονόματα, όπως με την "Ισπανικήν τέχνην ένθυμείται άμέσως τδ όνομα του Βελάσκουεθ και του Μουρίλλου, και τδ όνομα του Ρέμπραντ και του Ρούσσελ, άναπηδά αυτόματα εις τδ άκουσμα της Φλαμανδικής σχολής.

Όσον και να είναι αυτά τὰ ονόματα έκτός χώρου και χρόνου δεν παύουν να χαρακτηρίζουν μίαν όλόκληρον εποχήν και σχολήν.

Ο Ραφαήλ και ο Μιχαήλ "Άγγελος είναι, όλη ή Ρωμαϊκή σχολή της Αναγεννήσεως και γύρω από αυτούς άνεπτυχθή, έδοξάσθη και έσυνεχίσθη από τούς διαδόχους των.

Ο Ραφαήλ έγεννήθη εις τδ Ούμπρινο, την μικράν πόλιν της Ούμπριας, διάσημον δια την βιομηχανίαν των Φαβεντιανών άγγείων της. Έτος της γεννήσεώς του είναι τδ 1483 και ο πατήρ του ήτο μικρός και άσημος ζωγράφος, δ "Ιωάννης Σάντι και όχι Σάντζιο όπως ώνομάσθη άργότερα ο Ραφαήλ. Ο πατήρ του ούδεμίαν επίδρασιν επρόφθασε να έχη απέθανε νέος και άφηκε μόλις όκταετή τόν Ραφαήλ. Πρόωρος πρός

Η Παρθένος και ο Ίησους
(Πινακοθήκη του Μονάχου)

την τέχνην επίδοσις ήνάγκασε τούς οικείους του να τόν έμπιστευθούν δια τās πρώτας τεχνικές γνώσεις εις τόν Τιμολέοντα Βίττι και αυτόν μετρίον ζωγράφον.

Αργότερα όμως ο Ραφαήλ εισήλθεν εις τδ εργαστήριον του Περούτσιου. Εις τδ εργαστήριον αυτό ειργάετο ως διευθυντής και ο Πιντουρίκιο.

Από ήλικίας δέκα πέντε έτών ήρχισε να παράγει έργα αξιοσημείωτα ο Ραφαήλ, σαν να έβιάζετο ή να προησθάνετο ότι ο θάνατος γρήγορα θα ένεκρώνε τās χείρας του. Της πρώτης του ήλικίας σώζονται μερικά έργα όπως τδ ο γάμος της Παναγίας, τδ περίφημον Σποζαλίτσιο της Πινακοθήκης Μπρέρα του Μιλάνου, και τδ έν έρον του ήππότη, της Έθνικής Πινακοθήκης του Λονδίνου, ίσως τδ πρώτον και παιδικόν έργον του. Εις τδ Μουσείον του Λούβρου υπάρχουν δύο έργα του, ο "Άγιος Γεώργιος και ο "Αρχάγγελος Μιχαήλ, χρονολογούμενα από του 1505, ότε δηλαδή ήτο ο Ραφαήλ μόλις είκοσαετής.

Από της εποχής εκείνης εύρίσκομεν δια τρία έτη τόν Ραφαήλ εις την Φλωρεντίαν όπου επεδόθη εις την μελέτην ίδίως των σχεδίων, θεωρών ότι τδ σχέδιον είναι τδ πλαισίωμα της τέχνης.

Αυτή είναι ή δευτέρα περίοδος της τέχνης του. Κάποια μίμησις του Φρά Μπαρτολαμέο και ίδίως του Λεονάρδου ντά Βίντσι, διαφαίνεται εις τὰ έργα του. Τότε έξωγράφισε την ώραϊαν Περιβολάρισαν του Λούβρου, την Παναγίαν του Παλάτιο Πίττι της Φλωρεντίας και τόν ένταφιασμένον του Χριστού εις την Πινακοθήκην του Βοργιά.

Κατά τδ 1508 ο μέγας "Αρχιτέκτων του Βατικανού Μπραμάντε εκάλεσε τόν Ραφαήλ και τόν

Η Παρθένος ο χριστός και ο "Ιωάννης.
(Πινακοθήκη Πίττι Φλωρεντία)

παρουσίασε εις τόν Πάπαν "Ιούλιον τόν δεύτερον, και τού άνετέθη ή διακόσμησις των μεγαλοπρεπών αίθουσών Στάντσαν του Βατικανού. "Ο,τι βλέπομεν εκεί σήμερα δεν είναι όλα από τās χείρας του Ραφαήλ. Έχουν συμπληρωθή τὰ άτελή λόγω του πρόωρου θανάτου του έργα. "Ο,τι όμως είναι ιδιόν του είναι άξιον του θαυμασμού των αίωνων. "Ιδίως αί μεγαλοπρεπείς συνθέσεις της αίθουσής της Υπογραφής Σινιατούρα, όπου ο Πάπας έδίκαζε, πρόεδρος του Δικαστηρίου της υπογραφής των Χαρίτων. Η αίθουσα είναι έντελώς κοσμημένη δια τοιχογραφιών. Η όροφή έχει εις τέσσαρα μετάρλια τέσσαρας συμβολικάς μορφάς: την Δικαιοσύνην, την Θεολογίαν, την Ποίησιν και την Φιλοσοφίαν. Κάτωθεν της Ποιήσεως είναι ο Παρνασσός με τόν "Απόλλωνα έκστατικόν και ένθουσιασμένον, τριγυρισμένον από τās Μούσας και τούς ποιητάς. Κάτω της Φιλοσοφίας είναι ή Σχολή των "Αθηνών. Εις τās βαθμίδας ένδς μεγαλοπρεπώς άρχαίου οικοδομήματος, είναι συνηθροισμένοι οί φιλόσοφοι ίδίως οί "Έλληνες, ο Ζωρόαστρος, ο Εύκλείδης, ο Πυθαγόρας, ο Διογένης, ο Σωκράτης, έχοντες εις τδ μέσον τόν Πλάτωνα και τόν "Αριστοτέλη. "Απεικόνισις του έργου τούτου έδόθη ήδη εις την Εγκυκλοπαιδείαν σελ. 300.

Υπό την Θεολογίαν παρίσταται ο Θρίαμβος της Πίστεως, ή Νισπούτα. Τὰ έργα αυτά, θαυμάσιμα τόσο σήμερον εις τās πλέον μεγαλοπρεπείς και άρμονικάς συνθέσεις, έξήγειραν τότε, ότε έζη ο Ραφαήλ τόν γενικόν ένθουσιασμόν διότι κατώρθωσε με την τέχνην του να συμφιλώση την Αναγέννησιν με την Θρησκείαν. Πράγματι ή Θρησκεία παρά την κυριαρχούσαν δόναμιν της εποχής εκείνης, ύφίστατο κάποιον

Η "Αγία Κατακλιία
(Πινακοθήκη Βελονίας)

κλονισμόν από τόν Έθνισμόν, την αναβίωσιν της άρχαιότητος τρόπον τινά.

Τεχνικώς αί συνθέσεις αυτά του Ραφαήλ είναι από τὰ τελειότερα έργα της άνθρωπίνης σκέψεως και χείρός. Τὰ πρόσωπα κινούνται έλευθέρας μέσα εις τούς πινάκους αυτούς με μίαν σοφίαν άσφαλή και άνετον.

Αί γραμμαι των άρχιτεκτονημάτων του είναι εις μίαν άπόλυτον άρμονίαν, με τὰ τοιχώματα, πον ή όλη σύνθεσις είναι μία σύνθεσις του θερησκευτικού αισθήματος με την τέχνην, πολν άληθής, πολν άπλή, έντελώς κλασική, στερεά εις κάθε κρίσιν και μόνον εις τόν θαυμασμόν άπομένουσα.

Ο θάνατος του "Ιουλίου του Δεύτερου δεν έσταμάτησε τδ έργον του Ραφαήλ εις τās αίθουσας του Βατικανού, διότι ο διάδοχός του ο Πάπας Λέων ο δέκατος, έξηκολούθησε την εύνοιαν και τόν θαυμασμόν του προκατόχου του δια τόν Ραφαήλ.

Και έπακολουθη εις την άλλην αίθουσαν: ο "Ηλιόδωρος διωκόμενος του Ναού, ο "Ατίλας πρό της Ρώμης, άποκρουόμενος παρά του Πάπα Λέοντος του πρώτου, ή άπελευθέρωσις του "Αγίου Πέτρου, ή Πυρκαϊά και ή θαυμασιώτερα έξ όλων, ή Δειτουργία του Μπολσενέ, ή ώραϊα τέρα τοιχογραφία έξ όλων.

Μαγδαλήνη Ντόνι
(Πινακοθήκη Πίττι Φλωρεντία)

Έκτός των μεγαλειωδών τούτων συνθέσεων, έξωγράφισε πλήθος πινάκων, με ίδιώδεις τύπους Παρθένων, πολλές προσωπογραφίας μοναδικής ζωής και έκφράσεως, και σχέδια δια τάπητας, με τās Πράξεις των "Αποστόλων και τὰ θαύματα του Χριστού.

Έκτός αυτών, εκόσμησε με την βοήθειαν των μαθητών του μίαν σειράν άλλων αίθουσών του Βατικανού, με πενήντα δύο συνθέσεις εκ της Γραφής. Τδ έργον του αυτό είναι γνωστόν υπό τδ όνομα ή «Βίβλος του Ραφαήλ».

Δυστυχώς τὰ έργα αυτά, εύρισκόμενα εις ανοικτά μέση, εις τὰ σταυροθόλια και τὰ τόξα ενός περιστυλίου, υπέστησαν βλάβας από τās άτμοσφαιρικάς μεταβολάς, και ίδίως τās συχνάς επιδιορθώσεις και έχασαν πλέον τόν χαρακτήρα των. Δεν απέμεινε μόνον, είμη ή μεγαλοπρεπής και σοφή σύνθεσις.

Κατά τδ 1516 έξετέλεσε την ώραϊοτέραν από τās Παναγίας του την Σιζίνα, την σωζομένην σήμερα εις την Αρσένην και διεκόσμησε την Βίλλα Φαρνεζίνα δια των τοιχογραφιών της Γαλατείας και της Ψυχής. Της εποχής αυτής είναι ή προσωπογραφία του Βαλτάσαρ Καστιλιόνε, του "Αλεξάνδρου Φαρνέζε, της Ιωάννης "Αραγκώνα, και της περιφήμου Βελάτα, της Πεπλοφόρου άγγέλου καλλονής: ή όποια λέγεται ότι ύπηρεζε έρωμένην του άπαστραπτοντος από νεότητα, ώραϊότητα, μεγαλοφυΐαν και δόξαν ζωγράφου. Γύρω από την μεγαλοφυΐα αυτήν ώραϊότητα, αί γυναίκες έσύροντο ως αί χρυσάλιδες εις τδ φως, και όταν νέος άκόμη, όπως συμβαίνει από της άρχαιότητος εις δούς είναι άγαπητοί εις τούς Θεούς, παρεδόθη εις τόν θάνατον, γύρω του ή γυναικεία λατρεία έπλεκε ένδινα στεφάνια δια την μελανήν κόμην του δοξασμένου Ούρβιανού.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ